

Posudek diplomové práce
MILENY VOSTALOVÉ
SICÍLIE V ROMÁNECH VITALIANA BRANCATIHO,
ÚRS FFUK

Milena Vostalová si zvolila za téma své práce tři romány Vitaliana Brancatiho, jejichž společným tématem je Sicílie – jednak Sicílie tradičních mentálních vzorců, jednak Sicílie zakotvená v konkrétním historickém čase (zde v periodě fašismu).

Její práce je obsažná a materiálově bohatá. Je také dobře rozvržena, jakkoli ideální plán nebyl zcela naplněn. Mám na mysli skutečnost, že zatímco prvnímu románu je věnována zevrubná analytická pozornost, na poslední už diplomantce zjevně nevybylo dost času a analýza je provedena poněkud sumárně. Autorka bezděčně vytvořila jakýsi antiklimax: zatímco první kapitoly jsou po všech stránkách – jak co do výběru faktů, tak co do stylizace – dobře zvládnuty, ve chvíli, když se autorka blíží do cíle, už to není tak docela pravé ořechové.

Práce je otevřena stručnou charakteristikou Sicílie jako specifického kulturního prostoru a připomínkou nejvýraznějších sicilských autorů, a to jak Brancatiho předchůdců, tak jeho současníků. Kapitola je koncipována jako širší úvod do problematiky, a to zejména pokud jde o Brancatiho vazby na sicilskou kulturu. Její proporce jsou zcela na míru tomuto účelu.

Následuje monografická kapitola, rekapitulující Brancatiho život a dílo. Je napsána výborně, s oporou ve velmi solidní sekundární literatuře a s využitím autorových autobiografických textů a korespondence.

Na tyto dvě kapitoly pak navazují kapitoly analytické, věnované Brancatiho románům *Don Giovanni in Sicilia*, *Il bell'Antonio* a *Paolo il caldo*. Autorka si pro tyto analýzy vytvořila dosti komplexní schéma, jež postupně přikládala na jednotlivé texty. Resumuje zápletku, věnuje pozornost kategorii času (jak historického, tak narativního), všímá si kresby prostředí (jako kontrastní folie k sicilské Catanii je tu zobrazen především velkoměstský Milán a Řím), posléze věnuje pozornost typologii postav a pokouší se vytipovat základní témata a motivy

jednotlivých románových textů. Je to dobré schéma, ale jak už bylo řečeno, je realizováno s různou mírou analytického nasazení.

Nejobsáhlejší je kapitola věnovaná románu *Don Giovanni in Sicilia*. Diplomantku zajímají především – a plným právem – archetypální mentální vzorce, které řídí chování Brancatiho hrdinů, jejich fungování – či nefungování – při změně prostředí, popřípadě autobiografické prvky, zašifrované do textu. Jemně dovozuje, že toto studium relativně „nadčasových fenoménů“ zdánlivě odsouvá do pozadí historický čas, který tvoří rámec románové zápletky – v čemž spatřuje i Brancatiho morální distanci od tohoto času – , zároveň však upozorňuje, že to neplatí beze zbytku, neboť Brancati nezapomíná některé události v životě protagonisty přesně datovat. Připomíná, že v románě je evokován nejen Milán, ale celá řada dalších míst, jež vesměs představují alternativu vůči sicilské realitě. Nakonec se detailně zabývá postavami románu a zdůrazňuje šíři a typologickou rozmanitost románového komparsu, Brancatiho takřkajíc sociologický záběr. V závěru pak komentuje některé základní románové motivy: motiv nudy jako základního existenciálního pocitu, téma „essere“ a „parere“ v kodexu mužského erotismu, téma nonverbální komunikace atd.

Ne všechno je analyzováno stejně pečlivě, ale přínos těchto analýz je v konečném součtu přesvědčivý. Jediný nedostatek, který tu nacházím, je skutečnost, že při detailnosti analýz a různosti zvolených perspektiv se v jednotlivých blocích vracejí parafráze některých románových pasáží. Pomohla by tomu zkrátka ještě jedna finální redakce.

Stejně kvality konstatuji i u další analytické kapitoly, věnované románu *Il bell'Antonio*, a koneckonců – v trochu vybledlejší podobě – i v kapitole třetí, věnované románu *Paolo il caldo*.

Formální úroveň práce lze vcelku pochválit: diplomantka umí stylizovat a cituje podle standardních norem. Italština resumé je ovšem poněkud nejistá. Sem tam se objeví gramatické zakolísání (např. jenž místo jež nebo ježž). Překlady jsou vcelku dobré, občas však přece jen něco uteče (s. 17: „una ragazza trentina“ není „třicítka“, ale „dívka z Tridentu“; s. 56: „non ci sono vie di mezzo per un uomo che si rispetti“ neznamená „pro člověka, kterého si váží“, ale „pro člověka, který si váží sám sebe“).

Závěrem:

Jak vyplývá z mého posudku, práce má určité nedostatky, ale oceňuji, že tu bylo vykonáno spousta poctivé práce a že se diplomantce vskutku podařilo charakterizovat Brancatiho texty značně komplexně a nezkresleně. Váhám mezi hodnocením výborně a velmi dobře, inklinuji však nakonec k hodnocení, jež je pro diplomantku příznivější.

Praha, 16. 8. 2017

prof. PhDr. Jiří Pelán, PhD.,
vedoucí práce